

ဝန်ခင်း

Read on the move

စာရေးဆရာမိတ်ဆက်စာစု

ဆိုသူမှာ (၂၀၁၃-၂၀၁၄)

ဟန်ဇော်

စာရေးသူ၏ အမှာစာ

ဆိုသူမှာ (၂၀၁၃-၂၀၁၄)၊ စာရေးဆရာမိတ်ဆက်စာစုများတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည့် စာရေးဆရာများ၏ အကြောင်းအရာများသည် အလင်းတန်းဂျာနယ် တွင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၄ ခုနှစ်အတွင်းရေးသားခဲ့သည့် နိုင်ငံတကာမှအမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးစာရေးဆရာများ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်များ၊ ရရှိခဲ့ဖူးသည့် စာပေဆုများနှင့် ထင်ရှားသော စာပေလက်ရာများအကြောင်းကို မိတ်ဆက်ပေးသည့် စာစုများဖြစ် ပါသည်။

စာရေးဆရာများ၏ အမည်အနောက်တွင် "ဆိုသူမှာ"ဆိုသော စကားစုကို ထည့်သွင်း၍ စာမူတစ်ပုဒ်ချင်းဆီ၏ ခေါင်းစဉ်ကို ပေးခဲ့ပါသည်။ "ဆိုသူမှာ"ဆိုသည် ကလည်း လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အကြောင်းကို မိတ်ဆက်ပြောကြားသောအခါတွင် ဖြစ်စေ၊ ရည်ညွှန်းသည့်အခါတွင်ဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အမူအရာ၊ အပြုအမူ၊ အရည်အသွေး၊ နေထိုင်ဟန်နှင့် အရည်အချင်းများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့်အခါ တွင်ဖြစ်စေ အသုံးပြုသည့် စကားရပ်ဖြစ်ပါသည်။ "ဟန်ဇော်ဆိုတဲ့ သူကလေ"၊ "ဟန်ဇော်ဆိုသူက"အစရှိသဖြင့် ပြောဆိုသုံးနှုန်းကြသည့်အတိုင်း "ဆိုသူမှာ"ဟု အမည်တပ်၍ စာရေးဆရာမိတ်ဆက်စာစုများကို ရေးသားဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့ ရေးသားရာတွင် နိုင်ငံတကာ၌ အောင်မြင်ထင်ရှားနေသည့် စာရေးဆရာ များ၊ နိဘယ်ဆုအပါအဝင် စာပေဆုအသီးသီးရရှိထားသည့် ကွယ်လွန်ပြီး၊ သက်ရှိ ထင်ရှားရှိနေမြဲ စာရေးဆရာများအကြောင်းကို စာရေးသူကိုယ်တိုင် သိမြင်လာရပါ သည်။ ထိုသို့သိမြင်လာသည်နှင့်အညီ နိုင်ငံတကာရှိ စာရေးဆရာများ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်များ၊ ဘဝဖြစ်စဉ်ဖြင့် နှီးနွယ်နေသည့်

ဘဝဖြစ်စဉ်များနှင့် စာပေအတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ် ရသည့်
ဖြတ်သန်းမှုများအကြောင်းကိုလည်း သိမြင်လာရပါသည်။

ထိုစာရေးဆရာများအကြောင်းကို အစဉ်အမြဲဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲနေသည့်
ကမ္ဘာ့ စာပေသတင်းများမှတစ်ဆင့် ခြေရာကောက်ခဲ့ပါသည်။ နိဘယ်စာပေဆု၊
မန်းဘွတ်ခါ စာပေဆုနှင့် အခြားသောနိုင်ငံတကာစာပေဆုများကို
ကြေညာသည့်အခါ စာရေးသူ မိတ်ဆက်ပေးလိုသည့် စာရေးဆရာများကို
သတင်းများမှတစ်ဆင့်ထိတွေ့ရပါသည်။ အချို့သော
အချက်အလက်များနှင့်အကြောင်းအရာများကို ဝီကီပီးဒီးယားမှ ရယူပါ သည်။
အချို့သောအချက်အလက်များကို စာရေးသူများ၏ ကိုယ်ပိုင်အင်တာနက်စာ
မျက်နှာနှင့်စာပေသတင်းများကို ဖော်ပြသည့် သတင်းစာမျက်နှာများနေ အကိုးအ
ကားအဖြစ် ရယူရေးသားခဲ့ရပါသည်။

စာရေးသူအနေဖြင့် စုစည်းရေးသားထားသည့် စာစုများကို
အလင်းတန်းဂျာနယ် က ဖော်ပြပေးခဲ့သည့်အပြင် စာရေးသူ၏
ကိုယ်ပိုင်အင်တာနက်စာမျက်နှာတွင်လည်း လွှင့်တင်ထားခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ
စာမူများကို စုစည်း၍ ယခုစာမူစုစည်းမှုကို ထုတ် ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

"ဆိုသူမှာ"စာစုများသည် စာရေးဆရာများ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်အပြည့်အစုံနှင့်
စာပေလက်ရာများအကြောင်းကို အပြည့်အဝနှင့်အပြည့်အစုံဆုံး မဖော်ပြနိုင်ပါ။
ထိုစာစုတွင် ပါဝင်နေသော စာရေးဆရာ၊ စာရေးဆရာမ ၂၆ ဦးကို စာရေးသူအနေ
ဖြင့် မိတ်ဆက်ပေးခြင်း သက်သက်သာဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာစုကို ဖတ်ခြင်းအားဖြင့်
နိုင်ငံတကာစာပေအဝန်းအဝိုင်းရှိ စာရေးသူများနှင့်စာပေများအကြောင်းကို တီးမိ
ခေါက်မိနိုင်ပါသည်။ စာအုပ်ပါ စာရေးဆရာများကို သိမြင်ဖူးသွားသည်ဟု ယူဆ
လျှင် စာရေးသူတာဝန်ကျေပါသည်။

အဲလစ်မန်ရို ဆိုသူမှာ

အဲလစ်မန်ရို (Alic Munro) ဆိုသူမှာ ကနေဒါနိုင်ငံသူ

စာရေးဆရာမကြီးဖြစ် သည်။ ကမ္ဘာ့ခေတ်ပြိုင်ဝတ္ထုတိုလောက၏ အကျော်အမော်ဝတ္ထုတိုစာရေးဆရာမ ကြီးဖြစ်သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်၏ စာပေဆိုင်ရာနိဘယ်ဆုကို ပူပူနွေးနွေးရယူပိုင်ဆိုင် ထားသူဖြစ်သည်။ စာပေသက်တမ်းတလျှောက်လုံးကို ဝတ္ထုတိုရေးသားသူအဖြစ် ဖြတ်သန်းခဲ့သူဖြစ်သည်။ ၁၉၀၃ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း စာပေဆိုင်ရာနိဘယ် ဆုရရှိသူ အမျိုးသမီးစာရေးဆရာ ၁၃ ဦးရှိသည့်အနက် မန်ရှိသည် ၁၃ ဦးမြောက် စာပေဆိုင်ရာနိဘယ်ဆုရရှိထားသူဖြစ်သည်။

မန်ရှိကို ၁၉၃၁ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁၀ ရက်တွင် ကနေဒါနိုင်ငံ၊ အွန်တိုရီအိုဗွီ မွေး ဖွားခဲ့သည်။ အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ် ဆယ်ကျော်သက်ဘဝတွင် ရသစာပေစတင် ရေးသားခဲ့သည်။ "The Dimensions of a Shadow" ဟု အမည်ရသောဝတ္ထုတိုကို ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် ဖော်ပြခံခဲ့ရသည်။ စာမူဖော်ပြခံရချိန်တွင် သူမသည် ဆယ်ကျော်သက် အရွယ်သာ ရှိနေသေးသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားနှင့်သတင်းစာပညာကို University of Western Ontario တွင် ပညာသင်ဆုအစီအစဉ်ဖြင့် နှစ်နှစ်တိုင်တိုင်သင်ယူခဲ့သည်။ စားပွဲထိုး၊ ဆေးရွက်ကြီးရူးသူ၊ စာကြည့်တိုက်စာရေးအလုပ်များကို မန်ရှိ လုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုကာလသည် ၁၉၅၀ ခုနှစ်ကာလဖြစ်သည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်မှထွက်၍ ဂျိမ်း မန်ရှိနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ဂျိမ်း မန်ရှိသည် သူမ၏ ပထမအိမ်ထောင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ဂျိမ်း မန်ရှိနှင့်အတူ မန်ရှိစာအုပ်ဆိုင်ကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ မန်ရှိစာအုပ်ဆိုင်ကို ယနေ့အထိတိုင်အောင် ဖွင့်လှစ်ထားနိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယအိမ်ထောင်ကို မန်ရှိက ထူထောင်ခဲ့သည်။

အဲလစ်မန်ရှိ၏ ဝတ္ထုတိုများသည် သူမမွေးဖွားနေထိုင်ရာဒေသကို ဇာတ်အိမ် တည်လေ့ရှိသည်။ ထိုအချက်သည် သူမ၏ ဝတ္ထုတိုအင်္ဂါရပ်များထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ သူမသည် လူ့ဘဝ၏ ရှုတ်ထွေးပွေလီမှုများကို

ရိုးရှင်းသောစကားပြေဟန်ဖြင့် တင်ပြ နိုင်သူဖြစ်သည်။ အရေးအဖွဲ့ကျစ်လစ်၍ သိမ်မွေ့သည်။ စာဖတ်သူကို အတွေးသစ် အမြင်သစ်ပေးနိုင်သည်။ သူမ၏ ဝတ္ထုတိုများကို ကမ္ဘာ့စာပေလောကတွင် ထင်ရှား ခဲ့သည့် ရသစာပေအကျော်အမော်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြောဆိုလေ့ရှိကြသည်။ အထူး သဖြင့် ချက်ကော့ဖ်၏ စာပေလက်ရာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြောဆိုကြသည်။ ဝတ္ထုတို ရေးဟန်ထူးခြားဆန်းသစ်သူ၊ သမားရိုးကျဝတ္ထုတိုရေးဟန်ကို တော်လှန်သူအဖြစ် မန်ရိုကို သတ်မှတ်ကြသည်။ အဲလစ်မန်ရိုသည် ခေတ်ပြိုင်ဝတ္ထုတိုခေတ်၏ ဆရာ တစ်ဆူဖြစ်သည်ဟု စာပေဆိုင်ရာနိဒါန်းဆုကို ရွေးချယ်ပေးလေ့ရှိသော ဆွီဒစ်ရ် အကယ်ဒမီက နိဒါန်းဆုနှင့်ပတ်သက်ပြီး သူမကို မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

စာပေဘဝတစ်သက်တာလုံးကို ဝတ္ထုတိုသမားအဖြစ်သာ မန်ရို ဖြတ်သန်းခဲ့ သည်။ ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှုစာအုပ်များကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် "Dance of the Happy Shades" ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှုစာအုပ်ကို မန်ရို၏ ပထမဆုံးဝတ္ထုတို စုစည်းမှုဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ဖြင့် ကနေဒါနိုင်ငံ၏ အမြင့်ဆုံးရသစာပေ ဆုကို ရရှိခဲ့သည်။ ထိုဆုသည် သူမအတွက် ပထမအကြိမ်ရရှိသော ကနေဒါနိုင်ငံ၏ ရသဆိုင်ရာအမြင့်ဆုံးဆုဖြစ်သည်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်ထုတ်ဝေသည့် "Lives of Girls and Women" ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှုတွင် ပါဝင်သည့်ဝတ္ထုတိုများသည် တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် အချိတ်အဆက်မိနေခဲ့၍ လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်တစ်အုပ်အလား ထင်မှတ်မှားခဲ့ကြသည်။ ထို့အတူ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသည့် "Who Do You Think You Are?" ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှုသည်လည်း ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ်ချိတ်ဆက်ထားနိုင်သော စာအုပ် တစ်အုပ်ဖြစ်သည်။ ထိုစာအုပ်ဖြင့် ကနေဒါနိုင်ငံ၏ အမြင့်ဆုံးရသစာပေဆုဖြစ်သည့် Governor General's Award ကို ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံရရှိခဲ့သည်။

မန်ရိုသည် ဩစတေးလျ၊ တရုတ်နှင့် စကင်ဒီနေဗီးယားနိုင်ငံများသို့

၁၉၇၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တို့တွင် ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် University of British Columbia နှင့် University of Queensland တို့တွင် ဧည့်သည်အဖြစ် သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့ပြီး စာပေများရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၀ ခုနှစ်အတွင်း ကာလအပိုင်းအခြားတွင် လေးနှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်နှုန်းဖြင့် ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှုစာအုပ်များကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူမ၏ ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှုစာအုပ်များကို ဘာသာစကား ၁၃ မျိုးဖြင့်ဘာသာပြန်၍ ထုတ်ဝေခဲ့ကြသည်။ The New Yorker, The Atlantic Monthly, Grand Street, Mademoiselle, The Paris Review တို့တွင် ရသစာပေများကို ရံဖန်ရံခါ ရေးသားလေ့ရှိသည်။ "The Bear Came Over the Mountain" ဝတ္ထုတိုကို မှီငြမ်း၍ "Away from Her" ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားကို ရိုက်ကူးထုတ်လုပ်ခဲ့ရာ အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့သည်။

၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် The view from Castle Rock က မန်ရိုကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ ရာတွင် သူမ၏ အသက်သည်ကြီးလွန်းနေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ဝတ္ထုတိုများရေးသားနိုင် တော့မည်မဟုတ်ကြောင်းနှင့် ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှုများကို ထုတ်ဝေခြင်းပြုတော့မည် မဟုတ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုပြောဆိုမှုကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ပြီး "Too much Happiness" ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှုကို ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

မန်ရိုသည် စာပေဆိုင်ရာနိုဘယ်ဆုကို ၂၀၁၃ အောက်တိုဘာတွင် ရရှိခဲ့သည်။ ကနေဒါနိုင်ငံ၏ အမြင့်ဆုံးရသစာပေဆုဖြစ်သည့် Governor General's Award ကို ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် တစ်ကြိမ်၊ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် တစ်ကြိမ်နှင့် ၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် တစ်ကြိမ်၊ စုစုပေါင်း ၃ ကြိမ်ရရှိခဲ့သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် Man Booker International ဆုကို သူမ၏ တစ်သက်တာစာပေလက်ရာများအတွက် ရရှိခဲ့သည်။ မန်ရိုသည် အသက် ၈၂ နှစ်အရွယ်မှသာ စာပေဆိုင်ရာနိုဘယ်ဆုကို ရရှိခဲ့သူဖြစ်ပြီး ကနေဒါနိုင်ငံတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

စာပေဆိုင်ရာနိုဘယ်ဆုရရှိခဲ့သည်နှင့်ပတ်သက်၍

မန်ရိုက "ကျွန်မပြေးနေတယ် ဆိုတာ ကျွန်မသိနေပေမဲ့ အောင်မြင်မှုကိုတော့ ကျွန်မဘယ်တော့မှ မတွေးခဲ့ပါ ဘူး" ဟုပြောဆိုခဲ့သည်။ သူမ၏ စာအုပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ "ကျွန်မစာအုပ်များ ကိုဖတ်ပြီး သာယာကြည်နူးနေကြတာကိုပဲ ကျွန်မလိုချင်ပါတယ်။ ကျွန်မစာအုပ်များက အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးများပါမကျန် အားလုံးကိုရည်ညွှန်းပါတယ်" ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ စာပေဆိုင်ရာနိဘယ်ဆုသည် နိုင်ငံရေးနှင့်နှီးနွယ်သောအကြောင်း အရာများကိုသာပေးလေ့ရှိသဖြင့် မန်ရိုအနေဖြင့် နိဘယ်ဆုရလိမ့်မည်ဟု မမျှော်လင့် ခဲ့ကြပါ။ စာပေဆိုင်ရာနိဘယ်ဆုကို မန်ရိုရရှိလာခဲ့သည့်အတွက် ဝတ္ထုတိုသက်သက် ရေးသားသူတစ်ယောက် နိဘယ်ဆုရရှိရန် နှစ်တစ်ရာခန့်စောင့် ဆိုင်းခဲ့ရသည်ဟု ဆိုကြပြန်သည်။

ဟန်ဇော်

Ref; <http://www.en.wikipedia.org>,

<http://www.cbc.ca>, <http://www.news.bbc.co.uk>

အလင်းတန်းဂျာနယ် အမှတ် (၇၈၅)

၁၆ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်

ဒေါ်ရစ်လက်စင်း ဆိုသူမှာ

ဒေါ်ရစ်လက်စင်း (Doris Lessing) ဆိုသူမှာ

စာပေဆိုင်ရာနိုဘယ်ဆုရရှိထားသူ ဗြိတိန်နိုင်ငံသား စာရေးဆရာမကြီးဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာစာပေအသိုက်အဝန်းတွင် ထင်ရှား ကျော်ကြားသော
စာရေးဆရာမကြီးတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။

၁၉၀၃ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၇ ခုနှစ်အတွင်း
စာပေဆိုင်ရာနိဘယ်ဆုရရှိသူအမျိုးသမီး စာရေးဆရာမ ၁၁ ဦးရှိသည်။
ထိုစာရင်းတွင် လက်စင်း သည် ၁၁ ဦးမြောက်ဖြစ် သည်။ လက်စင်းကို ၁၉၁၉ ခုနှစ်
အောက်တိုဘာ ၂၂ ရက်တွင် အီရန်နိုင်ငံ၌ မွေး ဖွားခဲ့သည်။
ဗြိတိန်သျှကိုလိုနီပြုထားသည့် ဇင်ဘာဘွေနိုင်ငံသို့ ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ အသက် ၆
နှစ်အရွယ်တွင် မိသားစုနှင့်အတူ လက်စင်း ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့သည်။ ဇင်ဘာဘွေ
နိုင်ငံရှိ ဒိုမီနီကမ် ခရစ်ယာန်သီလရှင်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ အသက်
၁၄ နှစ်အရွယ်တွင် ကျောင်းမှထွက်ခဲ့သည်။ အသက် ၁၅ နှစ်အရွယ်တွင် မိသားစုနှင့်
ခွဲခွာခဲ့ပြီး သူနာပြုအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့လုပ်ကိုင်ရင်း နိုင်ငံရေးနှင့်
လူမှုရေးရာဘာသာရပ်များကို စတင်လေ့လာခဲ့သည်။ထိုကာလတွင်ပင် စာပေများကို
လက်စင်းက စတင်ရေးသားနေပြီဖြစ်သည်။ ထိုနောက်ပိုင်းကာလများတွင်
လက်စင်းသည် တယ်လီဖုန်းအော်ပရေတာ အဖြစ်လည်းကောင်း၊
အိမ်ထောင်သည်ဘဝအဖြစ် လည်းကောင်း နေထိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင်
အင်္ဂလန်နိုင်ငံသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင် ခဲ့သည်။ ထိုနောက် စာပေရေးသားခြင်းကို
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်အကိုင်အ ဖြစ် စတင်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

ဇင်ဘာဘွေနိုင်ငံတွင်ဖြစ်ပျက်နေသည့် ကိုလိုနီခေတ်
လူဖြူလူမည်းပြဿနာများ ကို အခြေခံထားသည့် လုံးချင်းဝတ္ထုကို လက်စင်း
ရေးသားခဲ့ပြီး ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဝတ္ထုအမည်မှာThe Grass is
Singing ဖြစ်သည်။ လက်စင်း၏ ပထမဦးဆုံးလုံးချင်းဝတ္ထုဖြစ်ပြီး
ဥရောပနှင့်အမေရိကတို့တွင် လူသိများခဲ့သော စာအုပ်ဖြစ်သည်။

လက်စင်း၏ ငယ်ဘဝအတွေ့အကြုံများ၊ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံများ၊
လူမှုရေး အတွေ့အကြုံများ၊ လူမျိုးစုများအကြား

မညီမျှမှုများနှင့်ယဉ်ကျေးမှုများအကြား ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားခြင်း အတွေ့အကြုံများက သူမ၏ စာပေဘဝကို လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။ သူမ၏ စာပေလက်ရာများသည် သူမဖြစ်သန်းရသည့် ဘဝများထဲမှ မွေးဖွားလာ ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

လက်စင်း၏ အကောင်းဆုံးစာပေလက်ရာအဖြစ် ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့ သည့် The Golden Note book ကို ပြောဆိုကြသည်။ ထိုစာအုပ်ကို ဆွီဒစ်ရှ် အကယ်ဒမီက ၂၀ ရာစုအတွက် အမျိုးသား- အမျိုးသမီးလူမှုဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ များအကြောင်းကို အခြေပြုရေးသားထားသည့် ရှေ့ဆောင်စာအုပ်တစ်အုပ်အဖြစ် ပြောဆိုသည်။ လက်စင်းသည် အမျိုးသမီးဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများကို အခြေခံပြီး ရသစာပေများရေးသားလေ့ရှိသော်လည်း အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဝေးဝေးနေထိုင်သူဖြစ်သည်။ ထိုလှုပ်ရှားမှုများတွင် သူမအနေဖြင့် ပါဝင်လေ့မရှိပါ။ Harper Collins စာအုပ်တိုက်မှ စီအီးအို Charlie Redmayne က လက်စင်းသည် ထူးချွန်ထက်မြက်သော စာရေးဆရာမတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း၊ သူမတွင် စူးရှသော အတွေးအခေါ်များရှိကြောင်းနှင့်နွေးထွေးသောနှလုံးသားဖြင့် သူမ ယုံကြည်ရာကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် မကြောက်ရွံ့သူဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

စာပေဆိုင်ရာနိဘယ်ဆုကို အသက် ၈၈ အရွယ်၊ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် လက်စင်း ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ် ဇွန်တွင် ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်မှ ဂုဏ်ထူးဆောင်ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။ The Grass is Singing(1950), Children of Violence, The Golden Notebook(1962), Briefing for a Descent into Hell, The Good Terrorist, Canopus in Argos, The Cleft တို့သည် လက်စင်း၏ လူသိများသော လုံးချင်းစာအုပ်များ ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈ခုနှစ် တွင် Alfred and Emily လုံးချင်းစာအုပ်ကို ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်သည် လက်စင်း၏ နောက်ဆုံးစာပေလက်ရာလည်း ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၁၇ ရက်၊ အသက် ၉၄ နှစ်အရွယ်တွင် လက်စင်းကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သူမ၏ စာပေလက်ရာအဖြစ် လုံးချင်းစာအုပ် ၅၀ ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ သူမကွယ်လွန်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး စာရေးဆရာမ Fay Weldon က သူမနှင့်ထပ်တူကျနိုင်မည့် စာရေးဆရာမတစ်ဦးကို နောက်တစ်ကြိမ်တွင် ထပ်တွေ့နိုင် တော့မည်မဟုတ်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ထို့အတူ သူမ၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးဖြစ်သူ Jonathan Clowers ကလည်း ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးစိတ်သန်းနှင့်နှစ်လိုဖွယ်ကောင်း၍ စွဲဆောင်မှုအပြည့်ရှိသောစာကို ရေးသားနိုင်သူသည် လက်စင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။

၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် လက်စင်းစာပေလေ့လာသူများကို ကူညီထောက်ပံ့ရန်အတွက် Doris Lessing Society ကို ထူထောင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအဖွဲ့က ဒေါရစ်လက်စင်း သတင်းလွှာကို ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုသတင်းလွှာကို ဒေါရစ် လက်စင်းလေ့လာမှုဂျာနယ်အဖြစ် ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ပြောင်းလဲထုတ်ဝေခဲ့သည်။ လင်စင်း သည် English PEN ၏ သက်တမ်းအရှည်ဆုံးအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ တစ်သက်တာလုပ်ဆောင်မှုများအတွက် Golden PEN ဆုကို ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ရရှိခဲ့ပြီး စာပေဆိုင်ရာဆုများကိုလည်း ရရှိထားသူဖြစ်သည်။

ဟန်ဇော်

Ref: www.news.bbc.co.uk,

www.dorislessing.org, www.wikipedia.org

အလင်းတန်းဂျာနယ် အမှတ်(၇၈၄)

၉ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်

အေဖရီဒါ ရယ်လီနက်ခ် ဆိုသူမှာ

အေဖရီဒါ ရယ်လီနက်ခ်(Elfriede Jelinek) ဆိုသူမှာ

ဩစတေးလျနိုင်ငံသူ အမျိုးသမီးစာရေးဆရာမတစ်ဦးဖြစ်သည်။
ဂျာမန်ဘာသာစကားဖြင့် စာပေရေးသား သူဖြစ်သည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင်
စာပေဆိုင်ရာနိုဘယ်ဆုကိုရရှိခဲ့သူ စာရေးဆရာမ၊ ကဗျာဆရာမ၊
ပြဇာတ်ရေးဆရာမအဖြစ် ထင်ရှားသူဖြစ်သည်။

ရယ်လီနက်ခ်ကို ဩစတေးလျနိုင်ငံ၌ ၁၉၄၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၂၀
ရက် တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ဖခင်သည် ဂျူးသွေးနှောတစ်ဦးဖြစ်ပြီး
ဓာတုဗေဒပညာရှင် တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကာလအတွင်းက
မဟာဗျူဟာအရ အရေး ပါသောစက်ရုံတစ်ခုတွင် ရယ်လီနက်ခ်၏ ဖခင်သည်
အလုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အာဏာရအသိုင်းအဝန်း၏ ဖိနှိပ်မှုများမှ
ရယ်လီနက်ခ်၏ ဖခင်သည် လွတ်မြောက်ခဲ့ရသည်။ မိခင်သည်
ဗီယားနားနွယ်ဖွားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ရယ်လီနက်ခ်ကို မွေးဖွားချိန်သည်
ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးခါစအချိန်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးတွင် စစ်၏
နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ ခံစားနေကြရသည်။ ထိုဆိုးကျိုးများကို ခံစားရသူ
များထဲတွင် ရယ်လီနက်ခ်လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ သူမသည် ဗီယားနားတွင် ပညာ

သင်ယူခဲ့ပြီး ငယ်ဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့သည်။ သူမ၏ ငယ်ဘဝသည်
အထီးကျန် အဖော်မဲ့ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်များကိုသာ သူမ အဖော်ပြုခဲ့ရသည်။
စာအုပ်များ ကို အဖော်ပြုရင်း စာဖတ်သည့် အလေ့အကျင့်ကို
သူမကောင်းစွာရရှိခဲ့သည်။ ကဗျာ များကို ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်တွင်
စတင်ရေးသားခဲ့သည်။

ရယ်လီနက်ခ်သည် ဂီတပညာကို ငယ်စဉ်ကတည်းက
သင်ယူတတ်မြောက်ခဲ့သူ လည်းဖြစ်သည်။ အော်ဂင်၊ တယော၊ ပလွေ
စသောတူရိယာများကို ကျွမ်းကျင်စွာ တီးခတ်နိုင်သူဖြစ်သည်။ ဂီတပညာ၌
ပါရမီရှိသူဖြစ်သကဲ့သို့ ထူးချွန်ခဲ့သူတစ်ဦး လည်းဖြစ်သည်။ Vienna Conservatory of
Music အဖွဲ့ကို ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကတည်းက ဝင်ရောက်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ထိုအဖွဲ့၏ ဂီတသင်ရိုးများအားလုံးကို ကျေညက်စွာတတ်မြောက်ထားသူဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း စိတ်ပင်ပန်းလွန်ခဲ့ပြီး အာရုံကြောဆိုင်ရာဝေဒနာကို ခံစားခဲ့ရ၍ အရည်အချင်းစစ်စာမေးပွဲကို ဖြေဆိုနိုင်ခြင်း မရှိဘဲ လက်လွှတ်ခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ပြဇာတ်ပညာနှင့်အနုပညာသမိုင်းကို University of Vienna တွင် လေ့လာခဲ့သည်။ ထို့အတူ ဂီတပညာကိုလည်း ဆက်လက် လေ့လာခဲ့သည်။

အမျိုးသားအမျိုးသမီးတန်းတူအခွင့်အရေးရရှိမှုဝါဒ၊ လက်ဝဲဝါဒနှင့် စစ်ဆန့်ကျင် ရေးဝါဒများကို သူမရေးသားသည့်စာပေများတွင် အသားပေးရေးသားလေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ သူမငယ်ဘဝက သင်ယူခဲ့သည့် ဂီတပညာရပ်၊ သူမဖြတ်သန်းရသည့် နိုင်ငံရေးနောက်ခံအခြေအနေများနှင့် ဘဝအတွေ့အကြုံများသည် သူမ၏ စာပေဘဝ များကို လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။ သူမသည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်တတ်သူဖြစ်ပြီး ဩစတြေးလျကွန်မြူနစ်ပါတီတွင် ပါတီဝင်အဖြစ် နှစ်ရှည်လများ ပါဝင်ခဲ့ဖူးသူ ဖြစ်သည်။

ထိုအတွေ့အကြုံများကိုအခြေခံထားသော အကြောင်းအရာများသည်ပင် သူမစာပေလက်ရာများ၏ အဓိကအကြောင်းအရင်းဖြစ်နေခဲ့သည်။

The Piano Teacher သည် သူမ၏

ထင်ရှားသောလုံးချင်းဝတ္ထုစာအုပ်တစ် အုပ်ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၃ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထုကို ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် The Piano Teacher အမည်ဖြင့် ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်သည် ပီယာနိုနည်းပြ ဆရာနှင့်သင်တန်းသားတစ်ဦးတို့အကြား ဖြစ်ပေါ်လာသည့်ဇာတ်လမ်းကို ဖွဲ့ဆိုထားသော လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်ဖြစ်သည်။ ထိုဝတ္ထုကို ရယ်လီနက်ခ်၏ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိဟုလည်း ဆိုကြသည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် Lisas Schatten အမည်ဖြင့် ရယ်လီနက်ခ်၏ ကဗျာစုစည်းမှုစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ We're Decoys, Baby! အမည်ရသော လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်ကို ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်သည် သူမ၏ ပထမဦးဆုံးသော လုံးချင်းစာအုပ်ဖြစ်သည်။ သူမ၏

စာအုပ်များသည် ဂျာမန် စကားပြောနိုင်ငံများတွင် လူသိများထင်ရှားခဲ့သည်။
ထိုစာအုပ်များမှ အချို့စာအုပ်များ ကို ပြင်သစ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထုတ်ဝေခဲ့သည်။
ပြဇာတ်များကို ၁၉၈၀ ခုနှစ်မှသာ ရယ်လီနက်ခ် စတင်ရေးသားခဲ့သည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် စာပေဆိုင်ရာနိုဘယ်ဆုကို ရရှိခဲ့သည်။
စာပေဆိုင်ရာနိုဘယ် ဆုရရှိသူ အမျိုးသမီး ၁၃ ဦးရှိသည့်အနက် စာပေနိုဘယ်ဆုရရှိ
သော ၁၀ ဦးမြောက် အမျိုးသမီးစာရေးဆရာမဖြစ်သည်။ နိုဘယ်ဆုရွေးချယ်သည့်
ဆွဲဒစ်ရှ်အကယ်ဒမီက "မတူညီသောအသံများသည်
ဂီတသံစဉ်တစ်ခုစီးဆင်းနေသကဲ့သို့ သူမ၏ ဝတ္ထုရှည် များနှင့်ပြဇာတ်များတွင်
ပါဝင်နေသည်"ဟု မှတ်ချက်ပြုခဲ့ကြသည်။ သူမတွင် ပရိသတ်လူတိုအလယ်ကို
ကြောက်တတ်သောဝေဒနာရှိနေသောကြောင့် နိုဘယ်ဆု ပေးပွဲသို့
တက်ရောက်ခဲ့ခြင်းမရှိခဲ့ဘဲ နိုဘယ်ဆုအတွက် သူမသည် အံ့အားသင့်ခဲ့ရ သလို
ကြီးမြတ်သောဂုဏ်ကျေးဇူးတစ်ခုအဖြစ် ခံစားရကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

Austrian Youth Culture Award(1969), Heinrich Boll Prize(1986),
Heinrich Heine Prize(2002), Franz Kafka Prize (2004), Stig Dagerman
Prize(2004), Mulheimer Dramatikerpreis(2004, 2009, 2011)အစရှိသည့်
စာပေဆုများကိုလည်း ရယ်လီနက်ခ် ရရှိခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်အနေဖြင့် The
Piano Teacher ကို ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်း၊ Wonderful, Wondrous Times
ကို ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်း၊ Lust ကို ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်း၊
Women as lovers ကို ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်းနှင့် Greed ကို ၂၀၀၆ ခုနှစ်
တွင်လည်းကောင်း အသီးသီးထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ရယ်လီနက်ခ်သည် ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင်
Gottfried Hungsberg နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ သားသမီးထွန်းကားခြင်းမရှိဘဲ
ဩစတေးလျနိုင်ငံတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

ဟန်ဇော်

<http://www.bbc.co.uk>, <http://www.en.wikipedia.org>

အလင်းတန်းကျာနယ် အမှတ်(၇၈၇)

၃၀ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်
